

Σύντομη μελέτη των Αγίων Πατέρων από τον Μητρ. Γόρτυνος

[Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως](#)

Του Σεβ. Μητροπολίτου Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως κ. Ιερεμίου

1. Τό πρώτο βιβλίο πού συναντάμε στην σειρά τῶν πατερικῶν κειμένων εἶναι μία Ἐπιστολή τοῦ ἁγίου Κλήμεντος, ἐπισκόπου τῆς Ρώμης, τήν ὁποία αὐτός ἀπηύθυνε πρὸς τήν Ἐκκλησία τῆς Κορίνθου. Γιά τόν ἅγιο αὐτό Πατέρα δέν γνωρίζουμε πολλά. Λέγουν ὅτι ἦταν συνεργάτης τοῦ ἀποστόλου Παύλου (βλ. Φιλιπ. 4,3). Καί λέγει ἀκόμη ὁ Συναξαριστής του ὅτι ἐξορίστηκε ἀπό τόν αὐτοκράτορα Τραϊανό πέρα ἀπό τόν Εὐξείνιο Πόντο καί, ἀφοῦ ἔπαθε πολλά βασανιστήρια, τελικά τόν ἔρριξαν στήν θάλασσα μέ σιδερένια ἄγκυρα στόν λαιμό του. Τόν ἐορτάζουμε στίς 24 Νοεμβρίου.

2. Στήν ἐποχή τοῦ ἁγίου Κλήμεντος, τοῦ ἐπισκόπου αὐτοῦ τῆς Ρώμης, ξέσπασε στήν Ἐκκλησία τῆς Κορίνθου μία κρίση. Ἀναφέρω τήν κρίση αὐτή: Μερικοί λαϊκοί χριστιανοί τῆς Κορίνθου, πού παρίσταναν τούς «ζηλωτές», ἀλλά ἦταν «φιλόνικοι» (45,1), ἄνθρωποι δηλαδή πού ἀγαποῦσαν τούς καυγάδες, ἤθελαν νά ἀλλάξουν τήν ἐκκλησιαστική κατάσταση στήν περιοχή τους, νά διώξουν τούς λειτουργούς τῆς Ἐκκλησίας καί νά βάλουν ἄλλους, πού αὐτοί τούς νόμιζαν γιά καλύτερους. Αὐτό τό

κίνημα προκάλεσε μεγάλη ταραχή, γι' αυτό και ο άγιος Κλήμης αναγκάστηκε να στείλει από την Ρώμη πού βρισκόταν μία Έπιστολή προς την Έκκλησία της Κορίνθου. Στην Έπιστολή του αυτή δίνει λύση στο πρόβλημα πού δημιουργήσαν τά λίγα εκείνα πρόσωπα πού φαίνονταν μέν ως ζηλωτές, αλλά ο άγιος τά χαρακτηρίζει «προπετῆ» καί «αυθάδη» πρόσωπα. Η λύση είναι ή εξής: Η θέση τῶν Ἐπισκόπων στήν Έκκλησία είναι μόνιμη καί δέν εξαρτᾶται ἀπό τήν θέληση μερικῶν χριστιανῶν. Καί είναι μόνιμη ή θέση τῶν Ἐπισκόπων στήν Έκκλησία, γιατί αὐτοί ἔχουν «Ἀποστολική Διαδοχή». Καί τούς λειτουργούς λοιπόν πού κατέστησαν οἱ Ἀπόστολοι καί οἱ διάδοχοί τους δέν μπορεῖ νά τούς ἀντικαταστήσει κανένας! Αὐτή ή θέση τοῦ ἁγίου Κλήμεντος, Ἐπισκόπου Ρώμης, ἦταν χρυσό κλειδί, γιά νά λυθεῖ τό ἐκκλησιαστικό πρόβλημα τῆς Κορίνθου καί νά κοπάσει ή ταραχή πού δημιουργήθηκε στήν Έκκλησία της.

3. Τό περιεχόμενο τῆς Ἐπιστολῆς, πού ἀποτελεῖται ἀπό 65 κεφ., μέ σύντομα λόγια εἶναι τό εξής: (1) Η Ἐπιστολή χωρίζεται σέ δύο μεγάλα μέρη καί κατακλείεται ἀπό ἕναν ἐπίλογο. Τό πρῶτο μέρος τό ἀποτελοῦν τά κεφ. 1-36. Σ' αὐτό τό μέρος ἔχουμε γενικές παραινέσεις. Στήν ἀρχή ο άγιος Κλήμης ἀναφέρεται στό πρόβλημα τῆς Έκκλησίας τῆς Κορίνθου, γιατί διαιρέθηκε ή Έκκλησία αὐτή καί ἔφυγε ή εἰρήνη ἀπό τούς χριστιανούς της. Η κατάσταση αὐτή, λέγει, μπορεῖ νά διορθωθεῖ μόνο μέ τήν μετάνοια ὅλων, ἀλλά ἰδιαίτερα αὐτῶν πού προκάλεσαν τήν ταραχή. Τούς λέει νά ταπεινωθοῦν καί νά μήν ἐπαίρονται καί νά ζητοῦν νά κατευθύνουν τό ποίμνιο τοῦ Χριστοῦ. «Ταπεινοφρονούντων - τούς λέγει - ἐστίν ο Χριστός, οὐκ ἐπαιρομένων ἐπὶ τό ποίμνιον αὐτοῦ» (16,1). Τούς λέει ἀκόμη νά ἀγαποῦν τήν ὑπάρχουσα τάξη στήν Έκκλησία καί νά εἶναι ὑπάκουοι. Παράδειγμα σ' αὐτό τούς φέρνει ἀπό τόν ἄψυχο κόσμο τόν ἥλιο καί τά ἀστέρια, πού ἀκολουθοῦν τήν καθορισμένη τροχιά τους, χωρίς καμμιά παρέκλιση («δίχα πάσης παρεκβάσεως», 20,3), γι' αὐτό καί εἶναι «ἐν ὁμονοίᾳ», δέν συγκρούονται δηλαδή μεταξύ τους. (2) Τό δεύτερο μέρος τό ἀποτελοῦν τά κεφ. 37-61. Σ' αὐτό τό τμήμα ο άγιος Κλήμης προχωρεῖ βαθύτερα στό θέμα τῆς τάξεως καί πειθαρχίας καί ὁμονοίας τῶν χριστιανῶν μέσα στήν Έκκλησία. Ο χριστιανός, λέγει, πού διαπληκτίζεται μέ τούς ἄλλους καί προξενεῖ ταραχές στήν Έκκλησία, ἀμαρτάνει στό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἀφοῦ κάθε χριστιανός εἶναι μέλος τῆς Έκκλησίας. Τούς λέγει: «Ἵνα τί διέλκομεν καί διασπῶμεν τά μέλη τοῦ Χριστοῦ καί στασιάζομεν πρὸς τό σῶμα τό ἴδιον, καί εἰς τοσαύτην ἀπόνοιαν ἐρχόμεθα, ὥστε ἐπιλαθέσθαι ἡμᾶς ὅτι μέλη ἐσμέν ἀλλήλων;» (46,7). Ἄς σκεπτόμαστε αὐτό τό φοβερό, πού λέει ο άγιος Κλήμης, ὅτι, ὅταν οἱ χριστιανοί διαπληκτιζόμαστε μεταξύ μας, «διασπῶμεν τά μέλη τοῦ Χριστοῦ». Δηλαδή, κάνουμε τό ἔργο τῶν... σταυρωτῶν τοῦ Χριστοῦ! Ἐναν ὠραῖο πάλι λόγο λέγει ο άγιος Κλήμης γιά τήν ἐνότητα καί τήν ἀγάπη μεταξύ μας: Τό νά ὑποτάσσεται ὁ ἕνας στόν ἄλλο. «Ὑποτασσέσθω - λέγει - ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ, καθὼς ἐτέχθη ἐν τῷ χαρίσματι αὐτοῦ» (38,1). Ἀλλά εἶναι πολύ ὠραία αὐτή

ή περικοπή τοῦ ἁγίου Κλήμεντος γιά τήν ἀγάπη. Ἡ περικοπή αὐτή θυμίζει τόν ὕμνο τοῦ ἀποστόλου Παύλου, πού λέγει στό 13ο κεφ. τῆς Α΄ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς του. Λέγει ὁ ἅγιος Κλήμης: «Οὐδέν βάνουσον ἐν ἀγάπῃ, οὐδέν ὑπερήφανον· ἀγάπη σχίσμα οὐκ ἔχει, ἀγάπη οὐ στασιάζει, ἀγάπη πάντα ποιεῖ ἐν ὁμονοίᾳ· δίχα ἀγάπης οὐδέν εὐάρεστόν ἐστιν τῷ Θεῷ» (49,5).

Τό βαθύτερο κίνητρο τῶν ταραχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κορίνθου ἦταν ἡ φιλοδοξία, γιατί οἱ ταραχοποιοί παραγκώνισαν τούς ὑπάρχοντες Πρεσβυτέρους, γιά νά καταλάβουν εἴτε αὐτοί εἴτε ἄλλα πρόσωπα τῆς προτίμησής τους ἐπίσημη θέση στήν Ἐκκλησία. Ἀλλά τούς λέγει τώρα ὁ ἅγιος Κλήμης ὅτι εἶναι προτιμότερο νά εἶναι μικροί καί ἐλάχιστοι στό ποίμνιο τοῦ Χριστοῦ, παρά νά καταλάβουν μεγάλη καί ὑψηλή θέση στήν Ἐκκλησία καί νά στερηθοῦν τήν σωτηρία τους. Τούς λέγει ἐπί λέξει: «Ἄμεινον γάρ ἐστιν ὑμῖν ἐν τῷ ποιμνίῳ τοῦ Χριστοῦ μικρούς καί ἐλλογίμους ὑμᾶς εὐρεθῆναι ἢ καθ' ὑπεροχὴν δοκοῦντας ἐκριφθῆναι ἐκ τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ» (57,2). Τά λόγια αὐτά μέ ἀπλότητα λέγουν τό ἐξῆς: Καλύτερα νά εἶναι κανεῖς ἕνας ἀπλός εὐλαβῆς ἱερέας ἢ ἀκόμη καί ἕνας ἀπλός καντηλανάφτης μέ φόβο Θεοῦ, παρά νά γίνει ἀξιωματοῦχος κληρικός καί νά χάσει τήν ψυχὴ του. Τό πᾶν εἶναι «μή ἐκριφθῆναι τῆς ἐλπίδος τοῦ Χριστοῦ», πού μᾶς εἶπε ὁ ἅγιος Κλήμης, καί ὅχι οἱ θρόνοι καί τά ἀξιώματα. (3) Στό τρίτο μέρος τῆς ἐπιστολῆς (κεφ. 62-65) ὁ συγγραφεὺς ἅγιος Κλήμης ἐκφράζει τήν ἐλπίδα οἱ κομιστές τῆς ἐπιστολῆς νά τοῦ δώσουν τήν χαρά, ὅταν ἐπιστρέψουν, φέροντάς του τό μήνυμα ὅτι ἀποκαταστάθηκε ἡ εἰρήνη στήν Ἐκκλησία τῆς Κορίνθου.